

مقایسه شیوه فرزند پروری، سبک دلبستگی و ابعاد شخصیت نئو

در والدین شاغل و غیر شاغل

زینب پارسا^۱

^۱ کارشناسی ارشد مشاوره گرایش مشاوره شغلی دانشگاه آزاد واحد قوچان

چکیده

این پژوهش برای بررسی مقایسه شیوه فرزند پروری، سبک دلبستگی و ابعاد شخصیت نئو در والدین شاغل و غیر شاغل انجام گرفته است. جامعه تحقیق عبارت والدین دانش آموزانی پایه ابتدایی (شامل پدر و مادر) که در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ در شهر مشهد مشغول به تحصیل بودند که از جامعه تعداد ۲۵۰ نفر به صورت تصادفی ساده از در تحقیق استفاده شد. روش نمونه گیری در تحقیق حاضر نمونه گیری تصادفی ساده است که جامعه در مجموع ۲۵۰ نفر می باشند. پرسشنامه ها در اختیار والدین قرار گرفت. از این تعداد ۱۲۵ را مادران و ۱۲۵ را پدران پر می کنند. ابزارهای اندازه گیری این پژوهش مقیاس دلبستگی بزرگسالان (RAAS) کالینز و رید و پرسشنامه تیپ شخصیتی کوتاه نئو و پرسشنامه سنجش شیوه های فرزند پروری بودند. در نهایت نتایج این پژوهش نشان داد سبک دلبستگی بر فرزند پروری بسار موثر است. ابعاد شخصیت نیز بر تاثیر بسیاری بر این جریان دارد.

واژه های کلیدی: شیوه فرزند پروری، سبک دلبستگی، ابعاد شخصیت نئو، والدین

مقدمه

خانواده بنیادی ترین نهاد اجتماعی در تمدن بشر است که از دیر باز مورد توجه بسیاری از اندیشمندان علوم مختلف بویژه جامعه شناسان بوده است. اهمیت خانواده به عنوان کانون اصلی زندگی فردی و اجتماعی، نقش و کارکرد آن در تکوین رشد و تعادل شخصیت و کنش های فردی، چگونگی هویت فردی و اجتماعی و همچنین روابط تنگاتنگ و بلند مدت اعضای خانواده است (قدسی احقر، ۱۳۸۴).

نیکلی (۱۳۷۱)، به نقل از برومند نسب، (۱۳۷۳) اظهار می دارد، جو حاکم بر خانواده و رفتار والدین می تواند در چگونگی احساس فرد از خود و توانایی هایش مؤثر باشد. وی معتقد است که حمایت افراطی والدین باعث می شود که کودک احساس بی کفایتی و عدم مقبولیت کند، زیرا که فرصت مستقل بودن و احساس مسئولیت از او گرفته می شود. همچنین نیکلی معتقد است که سلطه والدین، همین واکنش ها را در کودک ایجاد می کند. هر چند در ظاهر حمایت افراطی و سلطه گری دو صفت متفاوت و متضاد هستند ولی هر دو صفت این ویژگی را دارند که در کودک این احساس را به وجود می آورند که دیگران برای او تصمیم گیرنده هستند و خودش مسئولیتی در قبال شکست ها و پیروزی هایش ندارد.

نوویکی و کانتون ۱۳۶۶؛ نقل از ماسن و همکاران، ترجمه یاسایی، (۱۳۷۳) نشان داده اند که کنترل و صمیمیت والدین متغیرهای مهمی در رشد مکان کنترل کودک هستند و همچنین محیطی که فرزندان در آن رشد می یابند در رشد انتظارات تعمیم یافته آنها بسیار مهم است لذا ویژگیهای شخصیتی والدین و ارتباط و تاثیر آن بر ویژگی های شخصیتی فرزند، به ویژه مکان کنترل اهمیت زیادی دارد.

تاثیر مادر تنها مربوط به جنبه های روانی و اجتماعی مخصوص نیست بلکه در آشنا ساختن کودک با جامعه و هدایت و رهبری و زحمت دادن به افکار کودک بازندگی جمعی نقش اساسی دارد. کودک به علت زود باوری و تقلید مطلق درسالهای اولیه زندگی با مادر این افکار را به راحتی می پذیرد و بعد مادردرصد دفاع از آن برمی آید بخاطر همین است که رهبری مادر درسعادت و پرورش کودک نقش اساسی دارد (قائم، ۱۳۷۱).

نقش تربیتی مادربه واقع دررهبری مادر، خلاصه میشود زیرا مادر باافکار القاب علایق واهداف بطورکلی آینده جامعه را می سازند وزمینه را برای اصلاح یااسناد فراهم میسازند هنر مادر دراین است که گام به گام بارشد کودکش برود ونیازهایش را تامین کند وزمینه مناسب تربیت رادر او ایجاد کند وبذر تربیت رادر او بکارد مادر بایددرتربیت کودک هدف داشته باشد مادر گاه فرزند خود رابازبان هدایت میکند وگاهی عملی یعنی بارفتارخودراه درست را به کودک نشان میدهد که این اصیل ترین ومهمترین راه تربیت است. آغاز سازندگی شخصیت و پی ریزی شخصیت کودک ازهمان روزهای اول تولد و شاید هم کمی پیشتر از عامل رحم شروع می شود. همان طور که نوع غذای مادردر دوران حمل، طرز فکر و اندیشه ها و هیجانات و اضطراب او و نیز بیماری های مزمن او در کودک اثر می گذارد (امینی، ۱۳۸۶).

با توجه به این که سبکهای دلبستگی زندگی آینده فرد را رقم میزند و در مواردی مانند روابط بین فردی، روابط درونفردی، مهارتهای اجتماعی، مقابله با تنیدگیها، سازگاری زناشویی، اضطراب و تجارب اضطرابی و برخی موارد دیگر مداخله کرده و تاثیر میگذارد. کنش متقابل و رابطه عاطفی بین مادر و نوزاد، به روابط اجتماعی کودک در آینده شکل داده و نحوه برخورد مادر با

کودک در چگونگی اجتماعی شدن و کسب مهارت های اجتماعی فرزند تاثیر میگذارد؛ پژوهشها به این امر اشاره دارند که اگر شیوه فرزند پروری مادر در چند ماه اول زندگی به صورتی باشد که فرزندش را به صورت «دلبسته ایمن» پرورش دهد، بسیاری از مشکلاتی که افراد در بزرگسالی مانند ناسازگاری زناشویی، طلاق، برقراری ارتباط با دیگران، عقافتادگی تحصیلی تجربه میکنند نخواهند داشت (ماسن و همکاران ترجمه یاسایی، ۱۳۸۱).

در رابطه ذاتی میان رفتار دلبستگی و تنیدگی، دلبستگی ایمن به عنوان یک عامل محافظت کننده اساسی که منجر به ارزیابی مثبت و راهبردهای مقابلهای سازنده میشود در نظر گرفته شده است. برعکس، دلبستگی نایمن به عنوان یک عامل خطر ساز بنیادین در نظر گرفته شده است که منجر به ارزیابی منفی در راهبردهای مقابلهای کمتر مفید و سازنده میشود. با توجه به اهمیت آموزش و پرورش در زندگی افراد ضروری است که متولیان امر تدابیری اتخاذ کنند که اولاً اولیا دانشآموزان در جریان شیوههای فرزند پروری به صورت دلبسته ایمن قرار بگیرند و ثانیاً خود دانش آموزان را از نظر هوش هیجانی پرورش دهند، دانشآموزان در رسیدن به اهداف خود در زندگی پیشرفت کرده و توانایی مواجهه با مخاطرات زندگی و توانایی تصمیمگیری اثر بخش را کسب کرده و حتی اختلالات رفتاری آنها کاهش پیدا خواهد کرد (هادی نژاد، ۱۳۸۲).

با توجه به اهمیت سبک دلبستگی در زندگی آتی و تیپ شخصیتی افراد در این پژوهش به دنبال بررسی ارتباط بین سبک دلبستگی و تیپ شخصیتی افراد هستیم با توجه به موارد ذکر شده برآن شدیم در این پژوهش بررسی مقایسه شیوه فرزند پروری و سبک دلبستگی و ابعاد شخصیت نئو در والدین شاغل و غیر شاغل دارد یا نه؟

اهداف تحقیق:

هدف کلی: بررسی مقایسه شیوه فرزند پروری و سبک دلبستگی و ابعاد شخصیت نئو در والدین شاغل و غیر شاغل

اهداف جزئی:

یافتن تفاوت بین والدین شاغل و غیر شاغل از نظر سبک های فرزند پروری

یافتن تفاوت بین والدین شاغل و غیر شاغل از نظر سبک دلبستگی

یافتن تفاوت بین والدین شاغل و غیر شاغل از نظر ابعاد شخصیت

روش

جامعه تحقیق عبارت والدین دانش آموزانی پایه ابتدایی (شامل پدر و مادر) که در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ در شهر مشهد مشغول به تحصیل می باشد که از جامعه تعداد ۲۵۰ نفر به صورت تصادفی ساده از در تحقیق استفاده شد. روش نمونه گیری در تحقیق حاضر نمونه گیری تصادفی ساده است که جامعه در مجموع ۲۵۰ نفر می باشند. پرسشنامه ها در اختیار والدین قرار میگیرد از این تعداد ۱۲۵ را مادران و ۱۲۵ را پدران پر می کنند. ابزارهای اندازه گیری این پژوهش مقیاس دلبستگی بزرگسالان (RAAS) کالینز ورید و پرسشنامه تیپ شخصیتی کوتاه نئو و پرسشنامه سنجش شیوه های فرزند پروری بودند.

در این پژوهش به شکل تصادفی منطقه مشخص شد از مناطق آموزش و پرورش ۶ شهر مشهد. در بین مدارس به صورت تصادفی مدارس را سه مدرسه ابتدایی مشخص شد در شهر مشهد که در این سه مدرسه سه نوع پرسشنامه که ۱۲۵ پرسشنامه برای والدین پدر و ۱۲۵ برای مادران مشخص شد در اختیار والدین با توضیحات پژوهشگر قرار گرفت و سپس پرسشنامه دریافت گردید و بعد از جمع آوری و تصحیح توسط نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها

تحلیل ها مقایسه دو گروه مستقل از همدیگر به دو دسته تقسیم می شوند. اگر داده ها دارای توزیع نرمال باشند باید از آزمون t مستقل استفاده شود و اگر داده ها دارای توزیع نرمال نباشند باید از آزمون یو من ویتنی استفاده نمایید. این آزمون دارای پیشفرضهای زیر است:

-توزیع داده ها باید نرمال باشد (با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف). در این پژوهش نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف بدین شرح می باشد.

جدول ۶ نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع داده ها

متغیرها	ضریب آزمون	معناداری
ایمن	۱/۱۴	۰/۱۲
وابستگی	۱/۱۰	۰/۱۷
اضطراب (دوسوگرا)	۱/۲۹	۰/۰۹
روان نژندی	۱/۱۶	۰/۱۳
برون گرایی	۱/۱۵	۰/۱۴
انعطاف پذیری	۱/۲۰	۰/۱۱
دلپذیری	۱/۰۱	۰/۲۵
مسئولیت پذیری	۱/۱۰	۰/۱۷
سهل گیر	۱/۲۱	۰/۱۰
استبدادی	۱/۱۳	۰/۱۵
مقتدرانه	۱/۱۸	۰/۱۰

با توجه به اینکه $p > ۰/۰۵$ می باشد بنابراین توزیع داده ها نرمال می باشد.

-داده ها دارای مقیاس فاصله ای یا نسبی باشند.

-دو گروهی که قصد مقایسه آنها را داریم مقیاس اسمی داشته باشند. مانند مقایسه دو گروه از مادران.

فرضیه اول: بین والدین شاغل و والدین غیر شاغل سیک دل بستگی ایمن تفاوت وجود دارد.

جدول ۷ نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه سبک دلبستگی در گروه شاغل و غیر شاغل

سبک دلبستگی	گروه	میانگین	درجه آزادی	سطح معناداری
ایمن	شاغل	۳/۷۶	۱۴۸	۰/۰۵
	غیر شاغل	۳/۵۹		

نتایج جدول بالا و تی مستقل جاکي از وجود تفاوت معناداری والدین شاغل و غیر شاغل در دلبستگی ایمن می باشد. میزان دلبستگی ایمن در والدین شاغل به طور معناداری بیشتر از والدین غیر شاغل است. بدین ترتیب فرضیه اول تأیید می گردد. فرضیه دوم: بین والدین شاغل و والدین غیر شاغل سبک دلبستگی وابستگی تفاوت وجود دارد.

جدول ۸ نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه سبک دلبستگی در گروه شاغل و غیر شاغل

سبک دلبستگی	گروه	میانگین	درجه آزادی	سطح معناداری
وابستگی	شاغل	۲/۸۷	۰/۹۳	۱۴۸
	غیر شاغل	۲/۷۸		

با توجه به سطح معناداری که بیش از ۰/۰۵ است می توان گفت تفاوت معناداری بین این دو والد از نظر سبک دلبستگی وابسته وجود ندارد و فرض دوم رد می شود.

فرضیه سوم: بین والدین شاغل و والدین غیر شاغل سبک دلبستگی دوسوگرا تفاوت وجود دارد.

جدول ۹ نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه سبک دلبستگی در گروه شاغل و غیر شاغل

سبک دلبستگی	گروه	میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
اضطراب (دوسوگرا)	شاغل	۳/۲۶	۲/۰۶	۱۴۸	۰/۰۴
	غیر شاغل	۲/۲۶			

با توجه به نتایج جدول ۹ تفاوت معناداری بین والدین شاغل و غیر شاغل در سبک دلبستگی دوسوگرا وجود دارد. دوسوگرایی در والدین غیر شاغل به شکل معناداری بیشتر از والدین شاغل می باشد.

فرضیه چهارم: بین والدین شاغل و والدین غیر شاغل از نظر روان نژندی تفاوت وجود دارد.
جدول ۱۰ نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه بعد روان نژندی در گروه شاغل و غیر شاغل

ابعاد شخصیت	گروه	میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
روان نژندی	شاغل	۲۱/۴۴	-۰/۵۵	۱۴۸	۰/۵۸
	غیرشاغل	۲۲/۱۶			

همانطور که در جدول بالا مشاهده می شود گروه شاغل و غیر شاغل از نظر روان نژندی تفاوت معناداری ندارند و مقدار T معنادار نیست.

فرضیه پنجم: بین والدین شاغل و والدین غیر شاغل از نظر بعد برون گرایی تفاوت وجود دارد.
جدول ۱۱ نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه بعد روان نژندی در گروه شاغل و غیر شاغل

ابعاد شخصیت	گروه	میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
برون گرایی	شاغل	۳۱/۰۴	۱/۵۳	۱۴۸	۰/۱۳
	غیرشاغل	۲۹/۳۵			

فرضیه پنجم نیز با توجه به سطح معناداری ۰/۱۳ ($p > ۰/۰۵$) رد می شود و بین والدین شاغل و غیر شاغل از نظر

بعد برون گرایی شخصیت تفاوت معناداری وجود ندارد.

فرضیه ششم: بین والدین شاغل و والدین غیر شاغل از نظر بعد انعطاف پذیری تفاوت وجود دارد.

جدول ۱۲ نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه بعد انعطاف پذیری در گروه شاغل و غیر شاغل

ابعاد شخصیت	گروه	میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
انعطاف پذیری	شاغل	۲۵/۹۰	-۱/۳۲	۱۴۸	۰/۱۸
	غیرشاغل	۲۷/۱۳			

مقدار t در جدول بالا -۱/۳۲ می باشد که با توجه به سطح معناداری ۰/۱۸ معنادار نیست و بدین ترتیب این فرضیه تأیید نمی شود.

فرضیه هفتم: بین والدین شاغل و والدین غیر شاغل از نظر بعد دلپذیری تفاوت وجود دارد.

جدول ۱۲ نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه بعد دلپذیری در گروه شاغل و غیر شاغل

ابعاد شخصیت	گروه	میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
دلپذیری	شاغل	۲۶/۰۳	۱۱/۶۱	۱۴۸	۰/۰۱
	غیر شاغل	۳۵/۷۰			

با توجه به نتایج جدول بالا دلپذیری در دو گروه تفاوت معنادار دارد و میانگین آن در والدین غیر شاغل بیشتر از والدین شاغل است ($p < ۰/۰۵$). بدین ترتیب فرضیه هفتم تأیید می شود.

فرضیه هشتم: بین والدین شاغل و والدین غیر شاغل از نظر بعد مسئولیت پذیری تفاوت وجود دارد.
جدول ۱۰ نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه بعد روان نژندی در گروه شاغل و غیر شاغل

ابعاد شخصیت	گروه	میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
مسئولیت					
پذیری	شاغل	۳۲/۹۰	۲/۷۴	۱۴۸	۰/۰۱
	غیر شاغل	۳۰/۲۵			

با توجه به نتایج جدول بالا و سطوح معناداری ملاحظه می شود که میزان تی مستقل در بعد مسئولیت پذیری معنادار است ($p < ۰/۰۵$). مسئولیت پذیری در والدین شاغل به طور معناداری بیشتر از والدین غیر شاغل است.

فرضیه نهم: بین والدین شاغل و والدین غیر شاغل از نظر سبک فرزند پروری سهل گیر تفاوت وجود دارد

جدول ۱۴ نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه سبک فرزندپروری سهل گیر در والدین شاغل و غیر شاغل

سبک	گروه	میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
فرزندپروری	شاغل	۲۶/۲۲	۰/۴۷	۱۴۸	۰/۶۳
سهل گیر	غیر شاغل	۲۵/۸۹			

جدول بالا نشان می دهد میزان تی مستقل برای بررسی معناداری تفاوت دو گروه در بعد سبک سهل گیر معنادار نیست و فرضیه مربوط به آن تأیید می گردد.

فرضیه دهم: بین والدین شاغل و والدین غیر شاغل از نظر سبک فرزند پروری استبدادی تفاوت وجود دارد.

جدول ۱۵ نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه سبک فرزندپروری استبدادی در والدین شاغل و غیر شاغل

سبک	گروه	میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
فرزندپروری	شاغل	۲۸/۱۹	۲/۶۶	۱۴۸	۰/۰۰۹
استبدادی	غیرشاغل	۲۴/۶۷			

نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه سبک فرزندپروری در والدین شاغل و غیر شاغل در جدول بالا حاکی از وجود تفاوت معنادار بین این دو گروه در سبک استبدادی می باشد ($p < ۰/۰۵$). بدین ترتیب که والدین شاغل بیشتر از والدین غیر شاغل از سبک استبدادی در فرزندپروری استفاده می کنند

فرضیه یازدهم: بین والدین شاغل و والدین غیر شاغل از نظر سبک فرزند پروری مقتدرانه تفاوت وجود دارد

جدول ۱۶ نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه سبک فرزندپروری مقتدرانه در والدین شاغل و غیر شاغل

سبک	گروه	میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری
فرزندپروری	شاغل	۳۸/۱۵	۰/۵۱	۱۴۸	۰/۶۱
مقتدرانه	غیرشاغل	۳۷/۷۱			

نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه سبک فرزندپروری مقتدرانه در والدین شاغل و غیر شاغل معنادار نیست بنابراین بین دو گروه تفاوت آماری وجود ندارد.

نتیجه گیری

با توجه به نتایج حاصل شده به نظر میرسد به بررسی و فرضیات سبک دلبستگی بر فرزند پروری بسار موثر است. ابعاد شخصیت نیز بر تاثیر بسیاری بر این جریان دارد. از این رو به نظر می رسد که شیوه که حاصل می شود می تواند در این جریان سبک دلبستگی را باید جدی گرفت.

برای این پژوهش پیشنهادات زیر ارائه می گردد:

۱- تکرار پژوهش با جمعیت ها در شهر های دیگر نمونه دیگر و مقایسه تطبیقی با نتیجه پژوهش فوق

۲- بررسی کلیه عوامل موثر عوامل موثر بر سبک مناسب فرزند پروری

منابع:

- اتکینسون، ریتال. ال؛ اتکینسون، ریچارد. س؛ اسمیت، ادوارد. ای؛ بم، داریل. ج؛ هوکسما، سوزان آزاد فر، نجمه (۱۳۳۱) بررسی شیوه های فرزند پروری مادران بر نشانه های اضطراب، افسردگی و استرس فرزندان آنها. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.
- قائمى، علی (۱۳۷۲) خانواده و دشواری های رفتاری کودکان، تهران، انتشارات انجمن اولیا و مربیان.
- رهر، محمد تقی، و رحیمیان، محمد حسین (۱۳۸۱) اخلاق و تربیت اسلامی، تهران چاپ هشتم، انتشارات سازمان مطالعه و تدوین.
- قائمى، علی (۱۳۷۱) نقش مادر در تربیت چاپ هشتم، انتشارات امیری
- رضائیان، زهرا (۱۳۸۸) حضور مادر در تربیت
- آذر شب، سجاد (۱۳۸۳) نقش مادر در تربیت کودک
- ستوده هدایت ا.... (۱۳۸۳) آسیب شناسی اجتماعی (جامعه شناسی انحرافات) - چاپ بیست و یکم - تهران- انتشارات آوای نور.
- اسکاچنر-دی، ی- شیور، اف، آرمیکالینسر (۱۳۸۸). مروری بر نظریه دلبستگی بزرگسالان، روان پویایی، ارتباطات زوجین در، اس، ام جانسون و وی، ای ویفن (گرد اورندگان) فرایند های دلبستگی در زوج در مانی و خانواده در مانی. ترجمه ف بهرامی و همکاران ص ۴۵-۸۲. تهران: دانه (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۲۱۱۵)
- بطلانی، س. (۱۳۸۷) تاثیر زوج در مانی مبتنی بر نظریه دلبستگی بر رضایت و صمیمیت جنسی زوجین شهر اصفهان. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاور خانواده دانشگاه اصفهان، اصفهان.
- آزاد فر، نجمه (۱۳۳۱) بررسی شیوه های فرزند پروری مادران بر نشانه های اضطراب، افسردگی و استرس فرزندان آنها. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.
- قائمى، علی (۱۳۷۲) خانواده و دشواری های رفتاری کودکان، تهران، انتشارات انجمن اولیا و مربیان.
- رهر، محمد تقی، و رحیمیان، محمد حسین (۱۳۸۱) اخلاق و تربیت اسلامی، تهران چاپ هشتم، انتشارات سازمان مطالعه و تدوین.
- ستوده هدایت ا.... (۱۳۸۳) آسیب شناسی اجتماعی (جامعه شناسی انحرافات) - چاپ بیست و یکم - تهران- انتشارات آوای نور.
- اسکاچنر-دی، ی- شیور، اف، آرمیکالینسر (۱۳۸۸). مروری بر نظریه دلبستگی بزرگسالان، روان پویایی، ارتباطات زوجین در، اس، ام جانسون و وی، ای ویفن (گرد اورندگان) فرایند های دلبستگی در زوج در مانی و خانواده در مانی. ترجمه ف بهرامی و همکاران ص ۴۵-۸۲. تهران: دانه (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۲۱۱۵)
- بطلانی، س. (۱۳۸۷) تاثیر زوج در مانی مبتنی بر نظریه دلبستگی بر رضایت و صمیمیت جنسی زوجین شهر اصفهان. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاور خانواده دانشگاه اصفهان، اصفهان
- شارف -آر. اس. (۱۳۸۱) نظریه های روان در مانی و مشاوره (ترجمه م. فیروز بخت) تهران انتشارات رسا. تاریخ انتشار به زبان اصلی.
- عطاری، ی، امان الهی فرد، ع، و مهربانی زاده هنرمند م. (۱۳۸۵). بررسی ویژگی های شخصیتی و عوامل فردی - خانوادگی با رضایت زنشویی در کارکنان اداره های دولتی شهر اهواز: مجله علوم تربیتی و روان شناسی.
- کیامهر، ج (۱۳۸۱). هنجار یابی فرم کوتاه پرسشنامه پنج عاملی نئو و بررسی ساختار عاملی آن در بین دانشجویان علوم انسانی دانشگاه های تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبائی، تهران
- اصلولو، پریسا؛ اسدی، حسن؛ گودرزی، محمود؛ کاظم نژاد، انوشیروان. (۱۳۸۵). بررسی تأثیر ارتباط بین ویژگیهای فردی مدیران سازمان تربیت بدنی و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بر خلاقیت و مدیریت تضا. د فصلنامه ی حرکت. شماره ی ۳۰

- بشارت، محمدعلی. (۱۳۷۹). رابطه ی سبکهای دلبستگی و مشکلات جنسی در زوجین نابارور. فصلنامه ی باروری و ناباروری، زمستان ۷۹
- بشارت، محمدعلی؛ گلی نژاد، محمد؛ احمدی، علی اصغر. (۱۳۸۲). بررسی رابطه ی سبکهای دلبستگی و مشکلات بین شخصی مجله ی اندیشه و رفتار. سال ۸. شماره ۴
- پاکدامن، ش. (۱۳۸۰). بررسی ارتباط بین دلبستگی و جامعه طلبی در نوجوانان. پایان نامه ی دکتری دانشکده ی روان شناسی دانشگاه تهران.
- تارنگ، المیر و تقوی، سید محمدرضا. (۱۳۸۷). بررسی رابطه ی خلاقیت و تیپ شخصیتی در دانشجویان دختر پسر رشته های علوم انسانی و مهندسی دانشگاه شیراز در مجموعه مقالات چهارمین سمینار سراسری بهداشت روانی دانشجویان. خسروانی، سولماز؛ گیلانی، بیژن. (۱۳۸۶). خلاقیت و پنج عامل شخصیت مجله ی روانشناسی و ۳۷(۲): ۶۵ - علوم تربیتی، ۸۳
- ذراتی، ایران؛ امین یزدی، سید امیر؛ آزادفلاح، پرویز. (۱۳۸۵). رابطه ی هوش هیجانی و سبکهای دلبستگی. مجله ی تازه های علوم شناختی. سال هشتم. شماره ی ۱
- کریمی، یوسف؛ روانشناسی شخصیت، تهران، ویرایش، ۱۳۷۵، چاپ دوم، ص ۶۵.
- نظریه های شخصیت. ویلیام لاندین، رابرت؛ نظریه ها و نظامهای روانشناسی، یحیی سیدمحمدی، تهران، ویرایش، ۱۳۸۳، چاپ سوم.
- نولن. (۱۳۷۹). زمین هی روانشناسی هیلگار، ترجم هی محمد تقی براهینی و همکاران. تهران: رشد.
- Albertt, Ala. (2011). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Asakurs S. diagnosis and treatment of social anxiety disorder. *Seishin shinkeigaku zasshi*. ۲۰۱۵، ۱۱۷(۶): ۱۳-۳۰.
- Balkis, M., & Duru, E. (2009). "The evaluation of the major characteristics and aspects of the procrastination in the framework of psychological counseling and guidance". *Educational Sciences: Theory & Practice*, 7, 376-385.
- Charls G, John D. (2011). *The influence of parenting styles on children cognitive development*. Louisiana State University Center.
- Deivis, K. L. (2014). *Emotional intelligence and coping skills as predictors of counselor self-efficacy with genetic counselling graduate students*, University of Minnesota.
- Doun, N.E (2017). *Behavior Therapy and Experimental Psychiatry: Relationship between components of schema therapy on emotional regulation and psychological well-being*. 40(2). 248-255.
- Fernandes, S. S., Machado, M., & Machado, F. (2015). Parental Acceptance, Parental Stress, and Quality of Life: A study with parents of ADHD children. *Italian Journal of Special Education for Inclusion*, 3(1), 71-84.
- Fitzpatrick & Tadhg E. MacIntyre. (2020). Metacognitive processes and attentional focus in recreational endurance runners. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, Volume 18 - Issue 3.

Hayes,S.C, Levin,M.E, Plumb-Villardaga J, Villatte JL, Pistorello J. (2013).Acceptance and commitment therapy and contextual behavioral science: Examining the progress of a distinctive model of behavioral and cognitive therapy. *Behavior Therapy*,44(2), 180-98.

King, D. K., Glasgow, R. E., Toobert, D. J., Strycker, L. A., Estabrooks, P. A., Osuna, D., & Faber, A. J. (2010). Self-efficacy, problem solving, and social-environmental support are associated with diabetes self-management behaviors. *Diabetes care*, 33(4), 751-753.

Luo, Y., Meng, R., Li, J., Liu, B., Cao, X., & Ge, W. (2019). Self-compassion may reduce anxiety and depression in nursing students: *a pathway through perceived stress*. *Public health*, 174,